

Újévkor.

Újabb határhoz ért ösvényünk
 És égre tárul a kezünk;
 S a míg örülünk és remélünk,
 Siunk is és emlékezünk.
 Nem az idő, — mi múltunk el csak,
 A koporsónkat szegezük;
 Mint gyorsfolyású vízen a hab:
 Év elmerül, év születik.

A nagy idő megoszthatatlan,
 Egy, véghetetlen és örök,
 Mint Isten, a megfoghatatlan,
 A kibén hiszek s örülök.
 Neve, törvénye, léte fénylik
 A csillagon és porszemem;
 Bölcs elme látja őt ha félig,
 De gyermek-szívvvel érzem.

Hatalmának lehelletétül
 Királyibot ketté török;
 Magasból a hirnév leszédül,
 S megdől a büszke eser tövig.
 Szerelmének édes szavára
 Szünik a könny, a seb heged —
 Erőtleneknek sziklavára,
 Boldog, ki beléd rejtezett!

Szined előtt sarum megoldik,
 S öledre hajtom le fejem;
 Csak gyermeked lehessen holtig,
 Sorsom esik kies helyen.
 Süssön napom vagy szálljon éjre,
 Az égnek tartom homlokom;
 Emelj magasba, sújts a mélyre:
 Jobbod s vessződ én csókolom.

Tenyérnyi éltem szűk körében
 Mi szép, ha kis mécs lehetek,
 S édes hazámnak hű ölében
 Istent, embert szerethetek.
 Gyors szárnyu év, csak szállj fölöttem,
 Mély síromat, idő csak ásd:
 Melylyel a tiszta mennyre törtem,
 Lelkem, te nem látsz hervadást!

SÁNTHA KÁROLY.

idő, s azért nem csuda, ha ma már sokan kétke-
 déssel, többen türelmetlenséggel tekintenek a célba
 vett mű elé; s ha a megindított munka tervének
 körvonalai elhomályosultak, sőt feledésbe merültek
 olyanoknál is, a kik annak megindulását érdeklő-
 déssel kísérték, sikerültét hön óhajtották.

A megkezdett munka eddigi haladása tényleg
 sokkal kisebb ugyan, mint a mekkorát evangéliumi
 protestans közönségünk, ennyi idő alatt méltán
 várhatott, s ennyiben a türelmetlenség, mellyel so-
 kan eléje néznek, épen nem indokolatlan; de viszont
 elég arra, hogy a sikere iránt támadt kételyeket
 eloszlassa!

Az első körlevél kiadása után, ugyancsak a
 dunamelléki evang. reform. püspök indítására meg-
 alakult egy központi bizottság, a melynek tagjai
 Hunfalvy Pál, dr. Ballagi Mór és Sziládi Áron az
 összehívó püspök Szász Károly elnöklete alatt az
 átdolgozásban résztvevők egy részével ugyanazon
 év nov. 5-én és 6-án Budapesten értekezletet tar-
 tottak. Ez értekezleten megállapítottak amaz elvek,
 a melyek szerint az átdolgozásnak létesülni kell.
 Szükségessé vált ez azon számos, egymásnak rész-
 ben ellentmondó eltérő nézet nyilvánulása kö-
 vetkeztében, mely a művelt közönség, de maguk-
 nak a munkatársaknak soraiból is hallatszott. Ezzel
 a munka egy nagy lépéssel közelebb jutott a meg-
 valósulásához. Az értekezlet eredményét a köz-
 ponti bizottság nevében annak elnöke „Tájékoztás
 a magyar-biblia átdolgozása tárgyában“ című alatt
 az egyházlapokban s külön körlevélben is közzétette.

Az átdolgozás iránt úgy a sajtóban, mint a két
 protestans egyház különféle köreiből nagy és ör-
 vendetes érdeklődés mutatkozott, s a munkatársak
 tekintélyes száma remélni engedte, hogy a mű
 sokkal rövidebb idő alatt be lesz fejezve, mint a
 mennyi később szükségesnek mutatkozott. Erede-
 tileg úgy volt tervezve, hogy az átnézett és javí-
 tott fordítás az első teljes magyar-biblia megjele-
 nésének háromszázados évfordulójára 1890-re le-
 gyen készen; ez lett volna a magyar protestantis-
 mus ez évi Károli-emlékünnepevényének a Gönczön
 felállított szobor leleplezése mellett másik kün-
 gasló mozzanata. Azonban a megkezdett átdolgozás
 a munkatársak (tanárok és lelkészek) másnemű
 elfoglaltsága miatt sokkal lassabban haladt, mint
 előre gondolni lehetett. 1889. augusztus végén
 még csak Mózes első könyve jelent meg két oldalt
 széles, jegyzeteknek szánt üres terü lapokon, kö-

A Károli-féle fordítás revisiójáról.

Néhány hónap mulva immár tíz éve leszen,
 hogy a dunamelléki evang. reform. egyházkerület
 püspökének Szász Károlynak a magyar biblia for-
 dítás revisiójára vonatkozó első körlevele megje-
 lent. Tíz év ily nagy munka létesítésében is nagy

zépén nyomtatott szöveggel, az egész átdolgozás mutatványa gyanánt. A próba — Radácsi György sárospataki theol. tanár munkája — mint a vállalat első biztató zsengeje általános tetszéssel fogadtatott, erről tanuskodnak az egyházi lapok ismeretése, a melyekben — itt-ott helyreigazító javaslatok kíséretében — ismertetve lett. E mutatvány, mely előzőleg már átment volt a központi revision, gyakorlatilag feltünteti a munka megkezdésekor megállapított elvek alkalmazását. E szerint a revideált biblia külalakja a régihez általában hasonló marad. A tartalom összefoglalása az egyes fejezetek élén megvan ebben is, de sokkal tárgyyszerűbb, mint a régiiben volt. Megmaradtak a párhuzamos helyek följegyzései is, bár azoknak száma a legtöbb esetben minden kár nélkül jelentékenyen apasztható volna; mert hiszen sokszor az egymás mellé jegyzett három vagy négy passusban a közös vagy párhuzamos alkatrészt csak egyetlen egy szó, nem pedig a gondolatok azonossága vagy rokonsága képezi. A költői forma legalább némileg felismerhetővé van téve az által, hogy az egyes verssorok eleje nagy kezdőbetűvel van nyomtatva (pl. 4, 23. k. 49, 2 k.) De legkiválóbb és legértékesebb sajátja a mutatványnak egyszerű, kereketlen, és mégis szép erőteljes magyarossága, a mely egyaránt tiszta a réginek úgy idegenszerűségétől és terjengősségeitől, mint tartalmi fogyatkozásaitól.

Eltelkintve más, szűkebbkörű tanácskozásoktól, emlékeztetne méltó azon értekezés, a mely a Károli-szobor leleplezési ünnepének előestéjén Sárospatakon tartatott. Az értekezleten Szász Károly dunamelléki evang. reform. püspök elnöklete alatt a revisorokon kívül részt vettek dr. Duka Tivadar, a londoni Biblia-Társaság központi igazgatóságának tagja, a kinek buzgósága adta az egész vállalatnak az első indítást, s Millard Henri Edward, a Társaság bécsi főügynöke is. Az elnöki előterjesztés szerint az ótestamentum könyveinek legnagyobb része (akkor, vagyis 1890. szeptemberében) már átment volt az első revision, sőt Mózes öt könyve a másodikon is, úgy hogy minden további késedelem nélkül sajtó alá volt bocsátható.

A központi bizottság teendői majdnem egészen egy tagnak, Sziládi Áronnak vállaira nehezédvén, a kit a munka gyorsabb előre vitelében bokros hivatalos teendőin kívül 1889-ben súlyos betegség is akadályozott, érthető, hogy a mű végleges revisi-

ója az átdolgozott részletek aránylag gyors beérkezése daczára is lassan haladt. A tájékozásban foglalt irányelvek s azok alkalmazása körül megindult huzamos eszmecsereben újra ismételtlen hangsúlyozva lett, hogy a készülő mű nem akar új fordítás lenni, mely bibliaszerető népünknel épen újsága miatt szives fogadtatásra nem találna; hogy épen ezért minden fölösleges és megütközést, vagy idegenkedést keltő újítások gondosan kerültesse, szóval: hogy a régiből a legnagyobb kegyelettel mind az megtartassék, a mi csak megtartható. Az értekezés végén az ifjú lelkű dr. Duka azon hő óhajának adott kifejezést, vajha ezen mű még az ő életében elkészülne. S azon férfúnak egyénisége, a kinek kezeiben az egésznek vezetése központosítva van, a legnagyobb biztosíték arra, hogy kegyes lelkű s nemzetét új hazájában is híven szerető barátjának ezen óhaja innár nem sokára teljesen megvalósuljon.

Az átdolgozás, a melyen Károli közkezen forgó szövege ekként általmegyen, nem az első. A visoli biblia szövege háromszáz év alatt Szecezi Molnár Albert óta hét-nyolcz recension, s ezzel számos változtatáson ment át, úgy hogy mai közönségünk az eredeti Károlit nem ismeri, s az átdolgozás alapjául tulajdonképen nem is az fog szolgálni. Ezen tények már ma is kétségtelenné teszik, hogy a mostani átdolgozás sem leend az utolsó, hanem — föltéve hogy más fordítás által teljesen ki nem szoríttatik — újak fogják követni, a melyekben a fordítás eszményét a jövőndő nemzedékek tökéletesebb eszközeikkel tökélyesebben fogják megközelíthetni, mint a mai. A mostani átdolgozás mintájául az angol Revised Version vétetett, azonban elveinek kevésbé szigoru alkalmazásával.

A Revisednek — mint a Tájékozás is kiemeli — feladata volt növelni az eredetihez való hűségét, a nélkül, hogy a régi fordítás szépségét, fenségességét és báját megrontaná. Ezért a magyar átdolgozásnak egyik szabályául is fel lön állítva, hogy ahol a régi fordítás híven adja vissza az eredetinek gondolatát, ott nem kell rajta változtatni semmit, ha nem épen szószerinti is; továbbá, hogy a régi fordításnak a nyelv geniusával megegyező jó s. avai felhasználandók, s a régi szó csak akkor ejtendő el, ha az a nyelvből már egészen kiveszett; — ellenben gondosan kiküszöbölendők a szófűzés idegenszerűségei. — Azonban magának a Revised

Versionnak története, mely röviden annak előszavában el van beszélve, arról tanuskodik, hogy a tulajdonképeni fordítás munkáját — kivált az ótestamentomban — meg kell előznie a helyes szöveg megállapítására irányuló bűvárlatnak. S tényleg a Revised megjelenése óta a külföldön, nevezetesen Angliában, de kivált Németországban és Hollandiában ezen irányban rendkívül intenzív tevékenység indult meg. Az ótestamentomi szent könyvek szövege századokig csak consonansokkal volt leírva; s ezért, kivált akkor, midőn nyelvük megszűnt élő nyelv lenni, nagyban ki volt azon veszélynek téve, hogy hibák és félreértések csúsznak beléje. A kéziratokban használt betűknek alakja sem volt az, a mely a Krisztus utáni századokban használatba jött, s a melyet most is használunk. Ez az úgynevezett négyzetes írás csak a mi időszámításunk előtti utolsó századokban váltotta fel a régebbi, úgynevezett ó-kanai írást. A kanon megállapításakor minden szent könyvből egy kézirat lőn tekintélyre emelve, a melynek szövege a későbbi másolatokban a lehető legnagyobb hűséggel és pontossággal lőn megőrizve. Ezen pontosságra és hűségre irányuló buzgalomnak gyümölcse volt a hangzók és hangsúlyozás jegyeinek a szövegbe írása is. Ámde ezen jegyek is a szöveg értelmezésének és felfogásának csak egy bizonyos módját tüntetik fel, a mely mellett lehető, s tényleg volt más is.

Az újabb népies fordítások, közöttük a Revised is az ótestamentomnak ezen, úgynevezett massorai szövegét vették alapul. De a fordítónak kötelessége e szöveg mögé hatolva, a mennyire emberi ismeretre nézve lehetséges, minden rendelkezésére álló eszközt felhasználni céljának, a szent írók hű tolmácsolásának érdekében.

Az új magyar átdolgozás, a régivel szemben lehetőleg kegyeletes és conservatív kívánván maradni, nem tűzött ki ilyen czélt maga elé; de bizonyos, hogy a jövő átdolgozások vagy fordítások ezen irányban fognak haladni. A Revised tíz évig készült, pedig azon sokkal nagyobb apparatus dolgozott mint Károlinkon. Az átdolgozásra fordított idő hosszúsága miatt tehát, ha az egyébként czéljának meg fog felelni, nincs okunk és nem is szabad panaszkodni. Azon tanulmányok, a melyek a visoli biblia három százados jubileuma alkalmából történetére vonatkozólag tétettek, megvilágították e fordítás nagy jelentőségét minden irányban. Kétségtelenül legnagyobb ez a vallásos neve-

lés és oktatás terén. Vajha e jelentősége az átdolgozással ne csökkenne, hanem növekedne s lenne gyógyulás forrásává annyi régi szent kötelék szakadozásának idejében egyházi életünk bajainak.

PUKÁNSZKY BÉLA.

Vallásügyi tárgyalások az 1712-ki országgyűlésen.

ZSILINSZKY MIHÁLYTÓL

(Töredék)

Általános jellemzés — Károly összehívja az országgyűlést apr. 3-kára. — Az evang. rendek nevében Okolicsányi üdvözli az új királyt — és az anyakirálynét. — Az utasítások.

A szatmári béke megkötése után megszűnt a harczi zaj, s a nemzet, mintegy kimerülve a hosszas küzdelemben, tétlen szunnyadáshoz merült. A százados polgárháborúk viharából csak két hatalom került ki megerősödvé: a dynastia és a katholicismus. A közös szerencse közös érdekeket teremtett. A uralkodó ház, mihelyest a török uralmat sikerült megtörnie, világhatalmi hatalmának megalapítására gondolt. A katholicismus pedig korlátlan és egyedüli uralmat követelt az egyedül idvezítőnek hirdetett kath. egyház számára.

A kivírt győzelmet mind a kettőt arra ösztönözték, hogy a még megmaradt ellenfeleket is teljesen legyőzzék. A dynastiát a lezúgott százados harczok sem birták arra, hogy a fegyver hatalmán épült uralom helyett a jog és igazság útjára térjen. Az alkotmány biztosítékait rendre nyírβάλni kezdte, mi által a kimerült nemzetet újra önvédelemre kényszerítette. Ugyanezt látjuk az egyházi téren is. A klerus, támaszkodva a kormány hatalmára, tényleges hatalmát vetette a mérlegbe, s kétségbe vonta a protestánsoknak törvényileg biztosított jogát és szabadságát. Követelőbbé lett, mint valaha volt. Hatalma új czimnek és hivatalok nyereséje, — ereje új szerzetesek fölvétele által növekedett. A jezsuiták, kegyesrendiek, czistercit, és kamaldulensek klastromai rövid idő alatt ellepték az országot. Nem csoda, hogy e barát klastromok működéseinek ott is nyoma volt, a hol az előtt nevükről sem ismerték őket. A kormány oly szellemi és anyagi eszközöket nyújtott nekik, melyekkel valóban eredményes munkát végezhettek a szegény és kimerült protestánsok között.

Az új viszonyok általában katholicus szellemben kezdtek fejlődni. A klerus minden országgyűlésen új meg új jogokat követelt, s lealkudott valamit a vallás szabadságát biztosító törvényekből. Mikor azt tapasztalta, hogy a protestánsok nem hajlandók a multban kivírt jogaikról lemondani, akkor a vallás ügyét privat ügygyé törpítette

és — országos bizottságok által tárgyalta. Olykor-olykor annyira kihívó és követelő volt, hogy a kormány, félve a külföldi beavatkozástól, kénytelen volt ellene szegülni, s a túlzó követeléseit megtagadni. Mindazáltal azt tapasztaljuk, hogy a kormány a következő korszakban nem volt egyéb, mint a katolikus papság térítési buzgalmának eszköze. A mi csekély kíméletet tanusított, azt csakis a külviszonyok nyomása alatt cselekedte.

A protestans egyház, mely Erdély rüggetlenségének megsemmisítése óta megszűnt politikailag veszélyes lenni, tovább is lételeért és kétségbe vont jogaiért küzdött. Ahol csak szóba jött a kérdés, akár országgyűlésen, akár országos bizottságban, védői mindenütt előszedték a régi fegyvereiket, s tiszteletre méltó buzgalommal védelmezték az alkotmányos jogokat és azokkal együtt a lelkiismeretnek szabadságát.

Igaz, hogy a korszellem katolikus áramlatával szemben gyengéknek bizonyultak; a nyilvános vitákban leszavaztattak és durván lehurrogattak; de legyőzve is lelkükben hordták ügyük igazoltának tudatát, és azt az erős meggyőződést, hogy elébb-utóbb győzniök kell! A remény nem csalta meg őket; kimondhatatlan szenvedések árán, de végre mégis teljesezésbe ment — a remény.

Károly, az új trónörökös, ki a szatmári békekötés ideje alatt Spanyolországban volt, 1711. év végén sietett Magyarországra, hogy a trónt elfoglalja. Elébb azonban Frankfurtban fejéte tették a német császári koronát decz. 22-én, és csak azután jött Bécsbe, hogy előkészületeket tegyen a magyar koronázó országgyűlés összehívására, melynek megnyitásául jan. 24-ikéről kelt levelében april 3-át tűzte ki.

A magyar főpapok és főurak még a megnyitás előtt siettek üdvözlésére. Tájékoztatni kívánták a szatmári béke által teremtett új viszonyokra nézve. A klerus természetesen a kath. egyház egyedüli uralmát kívánta biztosítani; s nem mulasztotta el felvilágosítani a megkoronázandó új királyt azon törvények tartalma és szelleme iránt, a melyek a katolicismusra sérelmesnek állított protestans egyház szabadságáról szólnak.

(Folyt. köv.)

Pályázat.

Ez évben üli meg a magyar nemzet a honfoglalás ezer éves ünnepét; hazafiúi és egyházi szempontból egyiránt kívánatos, hogy ez ünnep általános, szép, hatásos, maradandó emlékü legyen. Ezt a ezélt akarom elősegíteni, midőn 200 korona pályadíjat tűzök ki az ezeréves ünnep alkalmával

evang. gyülekezetben tartandó istenitiszteleten elmondható magyar egyházi beszédre. A legjobb beszéd 150 koronát, a második 50 koronát kap pályadíjul, három dicsérettel lesz kiténtetve. Az öt legjobb beszéd az „Evang. Egyház és Iskolá”-ban jelenik meg s emlékéül fog szolgálni annak: mily fokon áll most az evang. egyházi beszéd irodalma. A beszédek nevére 1896. márczius 15-ig küldendők Orosházára. Bírálókul minden kerületből egy-egy lelkészt az illető püspökök ajánlata szerint kérek fel, s azok még egyet fognak elnökül választani. A beszédek lepecsételt jeligés levéllel küldendők.

HIREK.

Diakonissa-ügy. A lőcsei gyámintézeti nőegylet a ruszkini tűzkárosultak javára 20 frtot adományozott s egyuttal elhatározta, hogy az összes közönség által melegen felkarolt diakonissai intézményt tovább fejleszteni akarja s a már 3 év óta a betegek ápolása s a szegényügy érdekében közelsimeréssel működő egyház község diakonissza Martha nővér mellé egy második diakonissát alkalmaz. Ezen célra özvegy Okolicsányi — Zsedényi Kálmánné, özvegy Probstner Arthurné, s özv. Dr. Roth Samuné a már elébb adakozott 150 frton felül 50 frtot adakoztak. A nőegyletnek 302 tagja van. A hetenként pénteken délután evangyéliumi felolvasások mellett ülésező hajadonegylet kézi munkájából szerzett 30 frtnyi összeg két árva karácsonyi felruházására fog fordíttatni.

Templomi alapítvány. Herrmann Gusztáv lőcsei magánzó a 3000 frtnyi mauzoleumával összekötésben 10,000 frtnyi költséggel díszesen épült temetői templom fenntartására 1000 frtnyi kegyes alapítványt tett s ezt a templommal egyutt a lőcsei evang. egyház birtokába átadta.

Szeretefadomány. A Palló András és Sándor-féle nagy alapítvány 400 frtnyi szeretefadományát, melyre a tiszta-kerületi gyámintézet Kölcset, Ujklenócsot és Csanálost ajánlotta, a soproni ág. h. evang. egyház presbyteriuma a kölcsei ág. h. evang. egyházközönségnek megszavazta.

Vallásos esték. A nagykikindai ág. hitv. evang. egyház lelkésze és felügyelője most 2 éve kezdeményezte a vallásos esték tartását. Példájokat csakhamar az ev. ref. testvér egyház is követte s azóta ezen estéket felváltva tartják meg. Oly életrevalónak bizonyult ez a vállalkozás, hogy a legőszintébben ajánlhatjuk különösen olyan exponált egyházaknak, mint a nagykikindai. Itt a protestánsok alig 10%-át képezik a gör. kel. és r. kath. lakosságnak s a mellett saját hiveik is jobbára a

hivatalnok és iparos osztályhoz tartoznak, a kik bizony gyéren látogatják a rendes istentiszteleteket. S minő örömmel látják, hogy ezen estékre olyan hiveik is eljönnek, a kiket eddig még a főünnepken sem láttak a templomban. Főképp ez a körülmény, a hit-életnek hanyatlása volt az indító ok arra, hogy ezen estéket rendezzék. És sajátságos, hogy ezen alkalmak bár pusztán vallásos irányúak, mégis kedveltebbek a rendes istentiszteletnél. Annyira érdeklődnek iránta, hogy az idegen vallásuak is nagy számmal jelennek meg s a mi hiveinkkel együtt éneklék a chorálokat. A legutóbb m. hó 21-én tartott estének következő tárgyai voltak. Az ismétlő iskolások vegyes karával Geilinger Frigyes tanító néhány vallás-tárgyu és hangú éneket adott elő. Egy leányka alkalmi imát olvasott fel, egy gymnasista Arany J.-tól a „Fiamnak” cz. költeményét szavalta el. Jeszenszky Ignácz lelkész pedig felolvasást tartott az első keresztyének társadalmi életéről. Ezenkívül a vegyes felekezeti gyülekezet chorált énekelte. Bizonyára a program, az előadók iránt való érdeklődés egyik fő oka, hogy a mi estéink iránt folyton fokozódó érdeklődés van. Azonban, ha ez a forma alkalmas arra, hogy az emberek vallásos érzelmeit felébresszük, hogy ez uton férközzünk szívéhez, ne kicsinyeljük.

A Nehiba Lajos száki lelkész és Piger Adolf lemondásával megürült egyházmegyei gyámintézeti elnökségre megválasztattak Gáncs Jenő sz.-fehérvári lelkész és Hoffmann Ágoston, utóbbi nem fogadván el: váltságul a gyámintézetnek 50 frtot ajándékozott.

A horvát-szlavon evang. egyházak ügyének rendezését a kormány vette kezébe, s ennél fogva remélni lehet, hogy a horvát-szlavon területen lakó hitrokonaink viszonya hozzánk és szervezete maguk között rövid idő alatt törvényes megoldást nyer. Évtizedek óta megoldatlanul maradt e nehéz kérdés a gyűléseken; alapos tanulmány és megállapított terv nélkül tárgyalgatták a felszólalók, öletszerű határozatokkal odázgatták el a gyűlések — az egyház nagy kárára. Végre Zsilinszky Mihály alaposan tanulmányozta a kérdést, s kiadott rőpiratában megvilágította az eddigi tárgyalás hátrányait, tévedéseit, hiányát, s rámutatott az ügy rendezésének szükséges és lehető módjára. A megoldás sok bajnak és keserű vitának elejét veszi. Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal megemlíteni: mily czélszerű volna az ilyen nagy és kényes ügyeket előre kiadni tanulmányozás és javaslat-tétel végett valakinak, a ki kész és alapos véleménynyel és tervvel vezethetné megoldáshoz a gyűlés tagjait, vagy legalább helyesen tájékoztatván őket, megóvná a tévedésektől és az eredménytelen hosszú vitáktól.

Izmosodó polgári leányiskola. Az eperjesi magyar-német ág. hitv. ev. egyház tulajdonát képező polg.

leány iskola a jövő tanévtől erősen megizmosodva ébred életre. Herfurt József volt főgymnásiumi tanár 40,000 frtot hagyott örökül a polg. l. iskola céljaira. Az intézet ez idő szerint 55,000 frt alaptókével bír, ezenkívül évi jövedelme tandíjakból és az igénybe veendő egyházkerületi segélyből mintegy 2000 frt leend. — A fejlesztés módjairól folynak a tanácskozások. Örömmel veszszük tudomásul e hirt, legyen áldott a nagylelkű adományozó emlékezete. Ez méltó ezredévi alkotás leend. Jó előre felhívjuk az érdeklődők figyelmét ezen izmosodó intézetre; a vezérő férfiakat pedig arra kérjük, ha áldozatok árán is, teljes egészet alkossanak, toldozás-foldozás nem sokat lendít.

Eljegyzés. Poszvek Sándor soproni theologiai igazgató leányát eljegyezte Holeczhammer János ev. theologiai tanár.

A külföldi ejjeteiken a magyar ifjak számára gyümölesöző alapítványok összeírására és ismertetésére az egyetemes gyűlés Zsilinszky Mihályt kérte fel; ő roppant elfoglaltsága daczára is tud és akar időt szakítani e feladat teljesítésére, s a kellő adatok és okiratok összegyűjtése céljából a külügy-miniszteriumhoz fordult. Nagy hálára kötelezi az egyházat, a szülőket, a külföldön tanulmányozó ifjakat e kérdés tisztába hozatalával.

Hazslinszky Tamás az eperjesi ág. hitv. evang. kollegium tanára decz. hó 22-én 65 éves korában Eperjesen meghalt. A boldogult 42 évig működött a tanári pályán.

Deczember hó 26-án elhunyt Hontmegyében Holéczi Miksa tót-bakai ev. lelkész, az Úrnak majdnem 40 évig odaadó hű szolgálója, a „divina musicá”-nak széles körben ismert művelője, arany kedélynek hirtokosa, jeles szónok, kiben özvegye, két leánya s két papfia gyászolja a jó családfőt.

Ivánka Imre főrendiházi tag neje szül. Németh Mária 64 éves korában szívszélhűdés következtében elhunyt. A váratlan gyászeset rendkívül megtörte Ivánka Imrét, a kivel a boldogult negyvenhat éven át a legboldogabb házasságban élt.

Az eperjesi ág. hitv. ev. egyházak egyesítése. A tények igazolják, hogy az eperjesi egykor hatalmas, erős egyház évről-évre hanyatlik. A hanyatlás egyik oka az is, hogy a hűvek már régebben két t. i. magyar-német és magyar-tót egyházra szakadtak. Az egyházak gondolkozó vezérférfiai belátták, hogy egyesülésben van a hatványozott erő, az izmosodás, s elkövettek mindent, hogy a két egyházat egyesítsék. A napokban tartatott meg az e célból összehívott egyházi gyűlés. Bár reményekkel néztek az egyesülés sikere felé, lelketlen izgatók, önző okok miatt fölbujtogatták a tót egyház hűveit, s a nagy lelkesedéssel megmunkált műromba dőlt az utolsó órákban. A bujtogatók méltók volnának rá, hogy neveik megörökíttessenek az

utókor számára. Eperjesen marad minden a mint volt; továbbra is pusztulunk, veszünk; — papjaink, tanítóink, nyomorognak tovább; iskoláink is csak tengeni-lengeni fognak, holott egy erőteljes 6 osztályú iskolánk lehetett volna. Mint halljuk, az intelligens elem a tót egyházat ott akarja hagyni . . . ez a legbőlesebb a mit tehetnek.

A békési esperesség megkezdte a három egyházmegyére vonatkozó szétválást; dec. 28-án Csabán gyűlést tartott a szétváláshoz szükséges intézkedések vezetésére kiküldött bizottság, s felbontotta az esperesekre és egyházmegyei felügyelőkre beadott szavazatokat. A leendő arad-békési egyházmegyében esperessé Koren Pál csabai lelkész lett 17 szavazattal, Csepregi György f.-varsándi lelkész 8 szavazata ellen; egyházmegyei felügyelő az összes 25 szavazattal Zsilinszky Mihály közoktatásügyi államtitkár lett: Zsilinszky Mihályt választotta felügyelőjévé szintén egyhangulag a csanád-csongráti egyházmegye is, az esperesi hivatalra itt Petrovics Soma szentesi lelkész 12, Draskóczy Lajos h.-m.-vásárhelyi lelkész 8, Czinkotszky Márton alberti lelkész 4 szavazatot kapott, általános többség hiánya miatt ezen egyházmegye újra szavaz jan. 14-ig; a békési egyházmegyében Veres József orosházi lelkész 18, Csermák Kálmán t.-komlósi lelkész 8 szavazatot kapott, felügyelővé pedig Haviár Dániel országgyűlési képviselő lett 20 szavazattal 26-ból. A békési jan. 8-án Orosházán, az arad-békési jan. 9-én Csabán tartja az alakuló gyűlést. — 1791-ben vált el a pesti esperességtől a békési és bácsi esperesség, 1836-ban a bánáti egyházak és 1844-ben Budapest külön esperességgé szervezkedtek, s ime száz év alatt 120.000 lélekkel a legnagyobb egyházmegyévé nőtt a békési egyházmegye, s maga erejéből tartott fenn főgymnasiumot és tanítóképezdét: a szarvasit; a bács-szerémi is 80.000, a bánáti 35.000, Budapest 20.000 lelket számlál most már. Az evang. egyház az alföldön igen erősödik még most is szakadatlanul, Biharban, Aradban rövid idő alatt több anyaegyházat fog alakítani! Régi hithűség, új lelkesedés, folytonos áldozatkészség hassa át az új egyházmegyék vezetőit és tagjait! — Érdekes véletlen, hogy 1791-ben, T.-Komlóson alakult meg a békési esperesség, 1895-ben T.-Komlóson határozta el véglegesen, hogy három egyházmegyére válik szét; 1791-ben orosházi lelkész: Szimonidesz János lett az első esperes, most is orosházi lelkész lett az első esperes a szűkebb békési esperességben.

Mauthner Ödön régi, jó hírű czégének hirdetésére itt is felhívjuk olvasóink figyelmét.

Egyházmegyei közgyűlés. A nógrádi egyházmegye december 30-án rendkívüli közgyűlést tartott Losonczon, Svehla János esperes és Beniczky Árpád e. m. felügyelő elnöklete s daczára a kedvezőt-

len időpontnak az e. megye tagjainak szépszámú részvétele mellett. A gyűlés tárgyai voltak: 1. Az ujonválasztott e. m. másodfelügyelőnek — b. Buttler Ervinnek — és az alesperesnek — Vladár Miksa sziráki lelkésznek — beiktatása, a mi ünnepélyesen megtörtént; 2. a tisztviselői karnak megválasztása. Ez utóbbi majdnem teljesen egyhangulag, a következő eredménnyel ment végbe: egyházmegyei jegyzőkül Simonidesz János, Hrk János, Biskup Béla, eddig is működött lelkészjegyzőt, továbbá Horváth Danó, Hanzély Gyula és Zelenka János, világiak választottak; pénztárossá Frenyó Gyula, ügyésszé Zelenka Gyula, levéltárossá Margócsy József újra megválasztottak; körlelkészek lettek: Solcz Andor (abelovai kör), Svehla István (turopolyai), Biskup Béla (dobrócsi), Csövári Géza (losonci), Szlancsik Pál (b. gyarmati), Lanstáky Lajos (szügyi), Kiss István (szécsenyi), Wallentinyi Sámuel (sziráki kör); e. m. törvényszéki bírakká pótlólag Vladár Viktor, Holes Danó, Galash Sámuel lettek megválasztva; ellenőrré pedig Ivánka György. — A közgyűlést fényes közebéd követte a városi vigadó dísztermében, a melyet az új másodfelügyelő adott.

Dabronyban, összesen 1040 tagból álló kis egyházban keresztelő kútra, nőegyletre, aranykönyvre 140 forint gyűlt össze a múlt évben.

A vasi közép egyházmegyéből, karácson első ünnepén 61 éves korában, boldog házasságának 32. évében hunyta be szemét Szinicz Lajos bodóhegyi lelkész és alperes. És múlt hó 28-án tették örök nyugalomra a bodóhegyi sirkerthben, megsiratva hű hitvestársa és 7 gyermeke által, meggyászolva egyház-hívei által, kik a csendes lelkű lelképásztorban vezéröket vesztették, meggyászolva lelkész társai által, kik őszinte barátot, testvért vesztettek, és a vendvidéki evangélikus tanítók által, kik benne egyletök elnökét vesztették. Rövid életrajza: 1834-ik évben született ugyan Bodóhegyen, hol atyja lelkész volt. Tanulmányait Sopronban és a bécsi theologiai fakultáson végezte. 1855. letéve a papi vizsgát atyja mellé ment segédlelkésznek; atyja elhalálása után 1862. egyhangulag megválasztott lelkésznek. — Kiváló figyelmet az iskolai ügynek szentelt: Sűrűházán, Felső-csalogányban egy egy tanítói állomást szervezett, az anya egyházban egy másodtanítói állomást. Ezt az érdeklődést méltányolva az egyházmegye körlelkészé, az iskolai bizottság tagjává utóbb alesperessé választotta meg, a vendvidéki tanítói egyesület elnökévé. Az egyházmegyei számvevő széknek is tagja volt, de ennek ülésében immár nem vehetett részt. Ravatalát körülállották vendvidéki lelkész társai, a tanítók és a vidékről és gyülekezetiből, számos egyéb tisztelői. Béke poraira! Emlékezete pedig maradjon áldásban.

Kérelem. A jelen szám mellé előfizetésre használható utalványt csatolok s tisztelettel kérem; méltóztassék az előfizetésről haldé k nélkül intézkedni, mert a lapot csak olyanoknak küldöm, a kik előfizetnek. Nem akarom sem magamat, sem olvasóimat, az evang. egyház színejavát, a nyilvánosság előtt a zaklató sürgetés szégyenének kitenni; az olyan közönség, a milyenre e lappal számítok, tudja kötelességét és jogát.

Előfizetési díja:

egész évre	6 frt —
fél évre	3 frt —
negyed évre	1 frt 50 kr.

VERES JÓZSEF.

IRODALOM.

„Evangelisch-Lutherisches Missionsblatt,“ Megemlékezik Schwartz és Handmann magyarországi missioi útjáról; mindenütt nagy közönség és érdeklődéssel hallgatta őket s áldozott összesen 700 frtot a hittérítés céljaira. Vajha olyan helyzetben volnánk, hogy a hittérítésre többet is áldozhatnánk!

„Dom a Skola“ tót nyelvű paedagogiai lap 11. számában állást foglal a felekezeti iskolák mellett, mint a melyek egyedül képesek a hanyatló erkölcsiiséget és vallásosságot megmenteni s elébbi magaslatára visszahelyezni. Az egyházaktól e tekintetben megköveteli, hogy az iskola ügyre nagy gondot fordítsanak, a tanítóktól pedig, hogy erkölcsös, példás élet által magok is ápolják a gyermek szívében a jó erkölcsöket és vallásosságot. 12-ik számában a prágai kiállításról számol be egy cseh tanító.

„Evang. egyházi szemle.“ „Betlehem“ cím alatt karácsonyi cikket közöl; befejezi Kierkegaard S. életrajzát; szól a békési esperesség felosztásáról; könyvismertetés, lapszemle, hírek váltakoznak azután benne, s kifogást emel az ellen, hogy a lelkészeknek szóló ideiglenes utasítás György Elek egyetemes jegyző neve alatt jelent meg. „Hát melyik törvény hatalmazza fel az egyetemes jegyzőt, az egyetemes gyűlés határozatainak végrehajtására? Eddig legalább úgy volt, hogy nem csak a kerületi, hanem az egyetemes gyűlés határozatainak is végrehajtója az illető kerület püspöke volt. Mindig ő küldte a hozott végzéseket, osztogatta az utasításokat, közhírré tette a határozatokat saját kerületében, saját neve alatt. Ezután sem szabad másként lennie, még az egyetemes gyűlés határozatával sem, amíg nem lesz egyházunknak egyetemes püspöke.“

„Kath. Szemle“ tartalma: Vallás, tudomány,

közjólét; a szláv kereszténység hazánk mai területén a honfoglalás előtt; Telezdi Miklós élete; költemények, könyvek ismertetései.

A magyar gyámintézet német lapjában (Flugblatt) érdekes és tanulságos cikkek jelentek meg egyes szegény egyházakról: Dunaföldvár, Lááz, Stoósz, Binda.

„Isten országa.“ III. kötet. Templomi és iskolai beszédek gyermekek és ifjak isteni tiszteletére. Buxton H. J. Vilmos után átdolgozta Benke István coll. tanár Szepsi-Szt.-Györgyön. Ára 1 frt. — Az átdolgozó által 2 kötetben már előbb közrebocsátott, hasonló című munkának befejezését képezi ez a kötet, a mely 15, leginkább természetrajzi textusok alapján készült, a gyermekek kedélyvilágához mért s azért mégis a felnőttek figyelmét is lebilincselő beszédet tartalmaz, úgy hogy e beszédek nem csak a gyermek isteni tisztelet alkalmával mondhatók el haszonnal, hanem kis változtatással a felnőttek isteni tiszteleténél is használhatók. Igen venzókká teszik ezeket a beszédeket a kis gyermekek életéből vett megragadó történetecskék, a melyek egyszerűséggel s kedvességökkel mintegy belopják a gyermek szívébe azt az erkölcsi tanúságot, melyet a szerző beszédének céljául tűzött ki s a mely kis példák éppen ezen jellemvonásuknál s még inkább vallás-erkölcsi tartalmuknál fogva, nagy haszonnal alkalmazhatók, a felnőtteknek szóló egyházi beszédekben is, főleg pedig a gyermekek vallásos oktatásánál. — Tér szűke miatt az igazán sikerült munkából mutatványt nem közölhetünk, megjegyezzük azonban, hogy a lelkészek sok oly dolgot találnak benne, a mit a gondjaikra bízott lelkek épülésére felhasználhatnak. — Az átdolgozó érdeme: a könnyed, világos, magyaros stílus s az, hogy magyar történeti példákat is szőtt bele a beszédekbe (egyet, mint tul loyalist, elengedtünk volna). — Tekintve azt, hogy e munka, habár irodalmunkban nem is az egyedüli, mégis, mint ilyen, felette hasznos szolgáltatást tesz; a művet szívesen ajánljuk olvasóink figyelmébe. — Megrendelhető szerzőnél Szepsi-Szt.-Györgyön.

„Protestáns szemle.“ 10-ik füzet „A socialismus és a kereszténység“ cím alatt dr. Szlávik Mátyás folytatja és fejezi be érdekes, magvas tanulmányát. „A mi a socialismusban ethikailag értékes, az a kereszténységben is megvan, még pedig tisztább és nemesebb alakban; míg ellenkezőleg nincs a socialistikus tévedéseknek az az alakja, a melyért a kereszténységet lehetne és kellene felelőssé tennünk. . . . Az egyháznak soha sem lehet feladata, hogy akár közvetlenül, akár pedig közvetve nemzetgazdasági problémákat oldjon meg, vagy hogy Isten igéjéből azok megoldására formákat állítson fel, hanem az, hogy a megoldásra szükséges evangéliumi erkölcsi erőket szolgáltatssa. A socialismusnak leghathatósabb ellenszere, a socialis bajoknak

leghatékonyabb gyógyszere az evangelisatio.“ Payr Sándor befejezi telekesi Török Istvánról szóló alapos tanulmányát. Csiky Lajos Wichern J. H.-ről a németországi helmissio atyjáról irt tanulságos ismertetést. „A Rauhes Haus, Wichern nagy alkotása, ma egy nagy jótékonyági telep, mely szilárdul szervezett alapokon áll s ma is folyton fejlődik tovább. Falai közt évről-évre száz és száz, különben veszendőbe menő gyermeket gondoz és teszen emberré a keresztyén szeretet. Missionai sokat bocsát ki évről-évre a világba, hintegesék a keresztyénség életadó erőit az elkeresztyéntelenült népek lelkébe. Rátalálsz a „Rauhes Haus“ neveltjeire a menházakban, az árvalházakban, a szegény-gyermekházakban, a hülye-intézetekben, a kórházakban, a szegény és dologházakban, a beszállókban és a helmissioi egyleti házakban, a hol ők igazgatók, vezetők, intézők; vezetők ezenkívül az ipariskolákban, börtönőrök a fegyintézetekben, városi missionariusok s tanítók, sőt Amerikában és Ausztráliában lelképásztori tisztet is folytatnak többen közülök. A Rauhes Haus, a maga dicsősséges példájával, több testvérintézetnek vetette meg az alapját, s ma mintegy 2000 olyan keresztyén férfiú végzi a helmissio lélekápoló nagy munkáját, kik ezen intézetekben nyerték kiképzetésüket.“ Révész Kálmán Beythe István Apológiáját mutatja be. Irodalmi szemle zárja be a füzetet.

„Keresztyén magvető.“ A Krisztus nemimádás tana 1570-ben: vallás az eleni iskolában; adalékok a magyar és lengyel unitáriusok közötti régi testvéries viszony megismeréséhez; népesedési kimutatás a mult száz év végéről; népesedési kimutatás a jelenről és összehasonlítás; beszédek, vegyesek.

Lampel R. kiadásában megjelentek: Budapest. Jakab Ödön: „Falu. Elbeszélések.“ Kinnack László rajzaival. Bródy Sándor: „Kis Almanach.“ Képekkel. Kempf József: „A trójai háború.“ „Gulliver utazása.“ Képekkel, ára 1 frt 20 kr. Földes Géza: „A fekete király.“ Képekkel. Erődi Béla: „Utazásom“ „Sicilia és Malta szigetén.“ 50 képpel.

Kérdések és válaszok.

1. Az Alkotmány 74. §-a ezt mondja: „az elhalálozás napjától számított egy félévre járó mindennemű lelkészi javadalom, beleértve a paplakban való lakást is, az elhalt lelkésznek özvegyét, illetőleg leszármazóit és munkára képtelen szüleit illeti.“ Mi e szakasz helyes értelme? Az örökös kiadhatja a paplakot hasznobérbe is? Vagy az önálló családot alkotó s talán bérházban lakó gyermeke az elhalt lelkésznek maga költözhetik a lakásba családostul? Miért a „munkára képtelen“ kifejezés, — hiszen lehet a szülő munkára kép-

telen, de mégis oly vagyoni helyzetben, hogy nem szorúl ily gondoskodásra. Hátha az elhalt lelkész vagyontalan, támogatásra szorult testvére gondozta: az ki van zárva az örökségből? Hogyan kellene e szakaszt szabatosan fogalmazni?

* * *

2. A tanító fizetésébe beszámítja a törvény a kántori fizetést, de a nyugdíjalapba nem. Kérek előfordult esetről biztos adatokat: elhalt evang. tanítónál mennyit vontak le nyugdíjalapjából kántori fizetés czimén, hogyan számították be a tanítói föld jövedelmét?

ÜZENETEK.

Mind azoknak, kik e lap szerkesztéséhez szerencsét kívántak, mind azoknak, kik esperessé választásom alkalmával kegyesek voltak üdvözölni: e helyen mondok szives köszönetet; mert a kezdet nehézségeivel járó kiterjedt levelezés miatt nincs időm egyenkint megköszönni a hálára kötelező megemlékezést!

Az üzenetek elsejében legyen szabad általában arra kérem a tisztelt tudósítót, hogy gyorsan, tárgyilagosan irjanak értesítést; minden, a mi az egyházat és iskolát illeti: érdeklí olvasóinkat; gyűlés, indítvány, határozat, pályázat, hivatalban változás, adomány, halálozás, fontos körlevél, rendelet, mind érdekel mindnyájunkat s azért mind kedves közlemény; közebed és közvacsora azonban már nem egyházi ügy, s a ki nem vett benne részt, annak unalmas és bosszantó róla olvasni. Kérem azt is — tapasztalat alapján, — hogy idegen szavakat kerülni sziveskedjenek, s mindnyájan törekedjünk tiszta, tömör, világos, magyaros irályra; a személyeskedést pedig kerülni hivatásunk is, az illem is parancsolja. **M. Gy. B-t.** Első kézirat volt, a mit kaptam; különben is az első közé való! A második számban megjelenik. **Cs. Gy. F-d.** Sorát keritem. **T. J. Sz-d.** Köszönöm! A lapot megrendeltem; a küldött czikk mentül előbb megjelenik; ideje, hogy meghunyászkodó alázat helyett önérettel beszéljünk, egyházunk multja, érdemei feljogosítanak erre bennünket. — **W. S. Sz-a.** Igen örülök, hogy megtisztel közleményeivel; a multat emlegetni a magyar protestansra nézve annyi, mint edzeni a jövő küzdelmeire. — **T. G. G-t.** Örömmel fogadtam; a lelkészképzés kérdését napi renden kell tartani. — **K. A. M-a.** Fontos ügy, mely böles határozatra vár, ne várjon hiába: érleljük. Mai hírünk megvalósulását éber figyelemmel kísérik! — **J. I. N-a.** Megértette szándékomat. A missio ügyet nem szabad kicsinyelni; csak mentül részletesebb ismertetést kérek az ottani viszonyokról. — **B. G. O-r.** Mentül többször, annál kedvesebb; a közönség is bizonynyal örömmel olvassa a jó

tollból származó közleményeket. — **F. Gy. P-cz.** A tudósításokat köszönettel fogadom; az erdélyi viszonyok részletes ismertetését nagy tanulsággal olvassák. — **P. S. Sz-s.** Csak ismert szerénységed miatt nem becsülted meg eléggé; zendítsd meg gyakrabban a lantot: zengjen, a ki zenghet! — **H. Gy. O-a.** Köszönöm, sort fogott. — **P. B. P-ny.** Remélem, hatása is lesz. Azoknak, kiket ajánlani szives voltál, rögtön irtam, s kedvező választ kaptam. Az ifjakat nagy örömmel toborzom a lobogó alá. — **L. F. L-d.** Érdeklél várom a pogányok közötti misszióról a cikket. — **L. K. K-t.** Tömörkényi urambátyámat tisztoltatom sok jó egészséggel, csak emlőgesse ögyébkor is a régi jó üdöket. — **G. J. Sz-r.** Félek, hizelgésnek vennék, majd talán alkalmulag. — **B. D. B-t.** Hálára kötelez szivességével. — **P. S. O-m.** Nagyon igaz; igen komoly a baj, a mit felpanaszol; jó a figyelmet ébresztgetni. Tudósítót minden esperességéből már előbb kértem; de választ — remélem: a sok ünnep miatt — még sok helyről nem kaptam. A figyelmet és jó tanácsot köszönöm. **B. I. Gy-a.** Örömmel üdvözölöm munkatársaim között a régi gárda kiváló tagját. — **K. S. B-t.** Küldöm. — **S. J. B-t.** A jövő a mienk; ezért lelkesülünk és küzdünk; csak forgasd mentül serényebben a tollat a jóért és a jövőért. — **M. Gy. A-a.** Már másikat fogadtam el az első számba, hanem más okból is, a mit a második számban említék fel, tanácsosabb

elő nem állni vele. — **T. J. Cz-d.** A terv jó; az egyház nyerne leginkább az eszme megvalósításával, mert jó lapot csak úgy lehet szerkeszteni; ha sokan írják és sokan olvassák; úgy képződik egészséges, erős, éber közvélemény, mely közös munkálkodásban egyesít lelkézt, felügyelőt, tanítót, gondnokot. — **S. E. E-s.** Mentül előbb sora kerül; a min. jelentést majd Budapestről küldöm meg. — **V. L. P-r.** Mást kérek; okát megmagyarázza a pályázat hirdetése. — **S. L. P.** A szives ígéretet örömmel fogadom, teljesítését bizalommal remélem. — **T. G. R-k.** Nézni és látni kell mindent, tanulni és tanítani mindenből; a német evang. egyházzal nagy okunk van szoros összekötetésben állani: az ág a törzstől kapja az erőt! — **Sz. K. B-t.** Köszönöm lekötő ígéretét; a küldeményt csak az illetékes felhatalmazás után közlöm. — **Eperjes.** A nyilatkozat az első számból elkésett. — **B. E. L.** Levél megy. A névsort megkaptam, de nincs felírva az illetők lakása; így nem tudom hova küldeni a mutatószámot. — **X. Y.** Lehetetlen az; én legalább még most nem hiszem, hogy annyi művelt ember: lelkész, tanár, tanító, felügyelő, kik a legszentebb ügyet szolgáljuk, ne tudnánk, érdekes, tartalmas lapot föntartani; ez akkora közönyről, lustaságról volna szegénységi bizonyítvány, a milyennek nincs mentése sem lelkiismeretünk, sem az egyház előtt; „haszontalan szolgák“ volnánk csak?!

A szerzőnél kaphatók:

HIRDESD AZ IGÉT.

Egyházi beszédek, írta **Veres József**, 1883-ban. Ára 1 frt.

OROSHÁZA.

Történeti és statisztikai adatok nyomán ismerteti **Veres József**. 1886. Ára 1 frt.

OROSHÁZA ÜNNEPE.

A község és ág. hitv. evang. gyülekezet alapításának 150 éves emléknepjén; szerkesztette:

Veres József. 1895. Ára 20 kr.

KOSSUTH LAJOS.

Három beszéd. (A képviselőházban a honosítási törvény tárgyalásakor, Orosházán K. születése 90-ik évforduló ünnepén, Torinoban K. ravatala mellett.) 1895. Ára 20 kr.

Fontos irodalmi ujdonság!

Sajtó alatt van s rövid időn belül megjelenik:

Tompa Mihály „Reliquiái“

hátrahagyott összes egyházi dolgozatai két kötetben.

Előfizetési ára 3 frt., mely alulírott-hoz utalványon beküldendő.

FERENCZI B.

egyházirodalmi könyvkiadóhivatala

☛ Miskolcson. ☛

1896.
XXX. évfolyam.

E G Y E T É R T É S

POLITIKAI NAPILAP.

1896.
XXX. évfolyam.

Csávolszky Lajos

tulajdonos és felelős szerkesztő.

Kossuth Ferencz

főmunkatárs.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olcsó eszközeivel, hogy magának egyszerre tömegesen, csakhamar újra elmaradó, új előfizetőket szerezzen, hanem mindonkor kellő szívnál álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi, jó hírnevét, mint hazánk legelső rangu napilapja, állandóan fentartani, hogy ez úton ne csak régi előfizetőit kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által évről-évre maradandóan meg is szaporítsa.

Hogy ezt a célt elérjük, erre nézve legnagyobb támaszuk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalon majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalon s így az Egyetértés egy rendes 8 oldalas lapja annyi közleményt tartalmaz, mintha a kisebb lapok 24 oldalon jelennek meg, a mi azonban csak ünneppanapokon történik, ilyenkor az Egyetértés 12—20, illetőleg a kisebb alakban számítva 36—60 oldalnyi terjedelmű.

Csakis a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai, e nemben a legtekélyesebbek, nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságnál fogva is, mely a tudósításokat minden pártszínezetű olvasó előtt is élvezetessé teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő tárcza- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan két kitűnő regényt közöl egyszerre, részint eredetit, részint a modern világirodalom remekeiből válogatva elsőrangú műfordítók fordításában. Az egy év alatt közölt regények 400—500 nyomtatott ivre, vagyis 40—50 rendes regénykötetre rugnak. Így 49—50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint. Ha most még tekintetbe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közéletünk kitűnőségei és elsőrangú publicisták által írott vezércikkeit és egyéb politikai közleményeit, bő hírvortait, eredeti táviratait az ország és a világ minden részében levő saját levelezőitől, továbbá a vásárnapokint megjelenő s egy-egy szaklapot pótló „Irodalom”, „Tanügy” és „Mezőgazdaság” című országos hírvortokat s végül az Egyetértés legjobban informált közgazdasági, ipari és mezőgazdasági rovatait és megbízható tőzsdei tudósításait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes.

Lelkészek és tanítóknak az Egyetértést kedvezményes áron küldjük.

Egész évre 20 frt helyett 14 frtért, fél évre 10 frt helyett 7 frtért, negyed évre 5 frt helyett 3 frt 50 krért,
1 óra 1 frt 80 kr. helyett 1 frt 20 krért.

Előfizetések legcélszerűbben postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapestre intézendők.

Tisztelettel

az „Egyetértés” kiadóhivatala

Budapest, Papnövelde-utca 8. sz.

3—1

M A G Y A R H I R L A P

FÜGGETLEN DEMOKRATA NAPILAP.

Fő szerkesztő: **Horváth Gyula**

Felelős szerkesztő: **Fenyő Sándor.**

Előfizetőink ingyen kapják A NAGY MILLENNIUMI ALBUMOT, melynek bolti ára 2 frt.

Szerkesztőség, kiadóhivatal, ingyenes kölcsön-könyvtár és nyomda: **honvéd utoza 4. szám.** Az új országgyűlési palota szomszédságában.

A „MAGYAR HIRLAP” olyan ajándékkal kedveskedik előfizető közönségének, amely a maga nemében szinte páratlan lesz. **Millenniumi Album** címmel ugyanis egy csomó pompás képpel illusztrált disz munkát ad ki, amelynek főérdekessége az lesz, hogy valamelyest beleavatkozik a tündérek mesterségébe. Elénk varázsolja ugyanis a még csak május hóban megnyitott millenniumi kiállítást, minden részleteiben és szemlélhetően, mintha már megtörtént dolgokról volna szó. Művészi szép formában össze gyűjtve a **Millenniumi Album**-ban, az ezredéves kiállítás alkalmából megjelenő disz munkák a legszebbjében minden, ami konvencionális és a mit a nagy nemzeti ünnep alkalmából tudni kell. Sokkal nagyobb terjedelemben fog megjelenni a **Millenniumi Album**, mint a „Magyar Hirlap” eddigi karácsonyi ajándékai és az ára mégis csak két forint lesz — azok számára, akik a „Magyar Hirlap”-nak nem előfizetői. Előfizetőink ingyen kapják, még azok is, akik csak ezután lépnek be az előfizetők sorába. A **Millenniumi Album** címlapja pompás-festmény, Faragó ecsetjéből. Tartalma...? Ezt meglepetésnek tartjuk fenn! Egyelőre csak annyit árulunk el, hogy benne lesz egyebek közt Magyarország teljes története, illusztrálva ezer sorban, nem történetirő, hanem egyik radikális költőnk tollából. — Mindannak daczára, hogy a **Millenniumi Album**-ban nagy helyet szántunk a kiállításnak, a szépirodalmi dolgozatoknak se mennyisége, se értéke nem lesz kisebb, mint amekkora a „Magyar Hirlap” tavalyi albumában volt s így a hölgyközönségnek nem lesz oka a panasznra, annyival kevesebb, mivel az ő számára is gondoskodtunk sok kedves dolgról.

A „Magyar Hirlap” előfizetési ára: egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. „Kis Világ” cz. gyermeklappal együtt: egész évre 16 frt, fél évre 8 frt, negyed évre 4 frt. — Az „Évszak” című, havonként 2-szer megjelenő pompás divatlapot csakis a „Magyar Hirlap” előfizetői kaphatják meg fél áron, és pedig: egész évre 2 frt 60 kr., fél évre 1 frt 30 kr., negyed évre 65 kr. — Ezenkívül számos kedvezmény!

Kiadóhivatal: Budapest, V. ker., Honvéd-utca 4. szám. Az új országgyűlési palota szomszédságában.

Hivek közötti terjesztésre!

Az itt felsorolt imádságos könyveket van szerencsém a Nt. lelkész urak becses figyelmébe ajánlani.

Gyurátz Ferencz. A hit oltára. Imakönyv evang. keresztyének számára. Ára fekete angol vászonkötésben 1 frt, 1 frt 20 kr., 1 frt 80 kr., diszes bőrkötésben 2 frt 50 kr. és 3 frt.

Sántha Károly. Buzgóság könyve. Ára csinos bőrkötésben 3 frt. Francia chagrin kötésben kapocszal ellátva 4 frittól feljebb. — Továbbá **fiatal leányok számára:**

B. Barkóczy D. Antónia. Az én imáim. Imák és elmélkedések. Protestáns gyermekek, serdülő lányok és ifju hölgyek számára: csinos vászonkötésben 1 frt 50 kr., diszesebb kiállítású csattal és tokban 2 frt 20 kr., francia chagrin bőrbe kötve csattal és tokban 2 frt 80 kr. Tetszetős, finom borjubőrbe kötve csattal és tokban 3 frt 50 kr. Igen izléses bélelt puha borjubőrbe kötve, csattal, tokban 5 frt. Bársony vagy peluche kötés 8 forint.

Hogy ezen könyveknek a prot. hivek közötti terjesztését elősegítsem, hajlandó vagyok azokat a Nt. uraknak **utólagos fizetésre** is megküldeni.

Tíz egyszerre megrendelt példányra egyet ingyen adok.

Tisztelettel

Kóka Lajos

könyvkereskedése

Budapest.

3-1

A legjobb magvak kaphatók

MAUTHNER ÖDÖN

József főherceg Ő cs. kegyelme, Ferdinand bolgár fejedelem Ő kir. kegyelme, Fülöp szász-cseh királyi herceg Ő kir. kegyelme udv. szállítója magkereskedésében.

B U D A P E S T É N.

Fő-üzlet:

Fiók-üzlet:

ANDRÁSSY-UT 23-IK SZÁM. || KORONAHERCZEG-UTCZA 18.

3-1 **Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.**